

כ אשר סיימה גולדה מאיר את נאומה הגדול בכנסת, ביום הרביעי שעבר, אמרתי לעצמי בחצי קול: "אלטע זאכען, אלטע שייך!"

אנוואר אלסאדאט, שאינו יודע אידיש, הגיב בערבית: "זוהי נעימה ישנה".

ואמנם, לתוך הקנן הקדוש (פנייה ישירה אל נשיא מצריים) הצדיחה גולדה לשפוך חלב ישן מאר, שכבר החמיך מזמן.

אחד מחברי הכנסת, שקלט את הערתי הנלחשת, פנה אלי בשאלה: "מה היית אתה אומר במקומה?"

אתגר זה מנקר מאז כראשי. מה באמת הייתי שם בפי גולדה, איזו הוטף עלי לחבר את נאומה באותו בוקר?

אילו חיברתי את הנאום, היו הדברים נשמעים, בערך, כך:

א רוני הנשיא, שמענו בהתרוממות הרוח את החלטתך האמיצה לצוות על היועצים הסובייטיים לנטוש את האדי-מה המצרית.

ב בערך זה, הוכחת שאתה רואי להחזיק בשרביט השיטון של הוי עם המיצרי הדגוי, שידע במשך 6000 שנות היסטוריה שלטימים מפוארים כה רבים.

אף כי תוהם המלחמה עדיין רובצת בינינו, שמח לבנו בכל מעשה המחזיר לעם המצרי את כבודו וגדולתו. מעשך זה, אדוני הנשיא, כוודאי היה כזה.

ב רם, לא אתה ולא אני יכולים לשכוח את הסיבות שגרמו לנוכחותם של יועצים זרים אלה על אדמת מצריים. המערכה הטראגית, הנטושה

התגבר כמעשה חדיפעמי על אייהי אימון שהוא רוחש לנו וכוודאי לא תצפה מאיתנו שנתגבר בכת אחת על אייהימון שחרש חריש עמוק בליבנו.

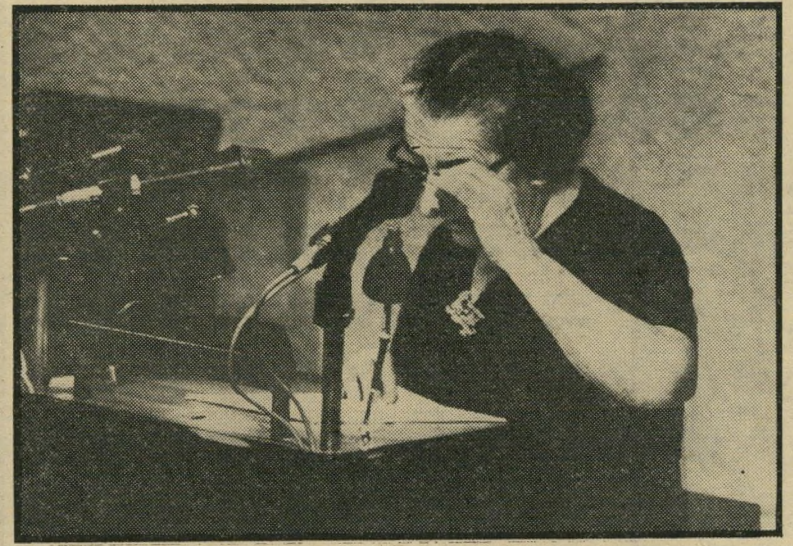
אני מציע שנשלח איימון זה בהדרגה, במעשים שקולים ונבונים, שישנו את ה-אווירה במרחב ויזכחו לעמינו כי אכן זור-רח עידן חדש.

החלטתך לגרש את היועצים הסוביי-טיים היה מעשה ראשון כזה. עשית מעי-שה לאומי גדול זה למרות שידעת כי הד-בר מחליש את כוחה הצבאי של מצריים

שאנו מכבדים את מגיעיה הנפשיים, אני מציעה לך את הדרך הבאה:

בשלב הראשון, יתקיים משאומתן ב-ל-תיישיר, בדרך נאותה שעליה נחליט במשותף. במהלך משאומתן זה, יוכל כל צד להתרשם מן ההצעות של הצד השני, ולקבוע את שטחי ההסכמה ואייההסכמה, אם יתברר דשני הצדדים כי אכן הונח כסוים סבויר להסכם של ממש, ייפתח השזב של המשאי-והמתן הישיר.

או תהיו מעוניינים בכך כמונו, כדי למנוע אייהבנות ואידייוקים לגבי ההסכם הסופי.

גולדה מאיר נואמת בפני הכנסת.

במהות השלום שיושג בינינו. כי כל ששיגים זה יהיה עמוק ובטוח יותר, כן תגבר כוונותנו להחזיר את השטחים בחקרם ובשקמתם.

(3) הדבר מחויב, כמוכן, פית רון כל הבעיות התלויות ועומדות בינינו, וסידורי-כיסוחן עד פני ה-קרקע, שזא ייפגעו ככבוד הערבי, אך שיבטיחו לנו כיטוחן של ממש. הסידורים האלה ייקבעו במשאי-ומתן, ויבזוים לבדול נוכחות זמי-נית, פירוז, פיקוח, שינויי-גבול כדי-תיימהותיים, ועוד.

ב כוזתי להסתפק בכך, אדוני הי-נשיא, לולא אמרת בנאומיך כי אתה מעמיד שני תנאים להסכם-שלום עם ישר-אל: החזרת כל השטחים הערביים, שנכב-שו עליינו במלחמת ששת-הימים, והחז-רת הזכויות החוקיות של העם הפלסטיני. ניסוח זה מעורר בעייה קשה, מכיוון שמעוזים לא הוגדר עדיין באופן מוסמך מה הן הזכויות החוקיות האלה.

לא אסתיר ממך שבלב רבים מאדחי ישראל מקונן החשש כי הכוונה היא ל-הגשמת מטרם המוצהרת של אירגוני הי-פידאיון, המבקשים לחסל את ישראל. יתר על כן, בעיני רבים נראה הניסוח הזה של כוונותי בת שני שלבים - כשהראשון נועד להחזירנו לגבולות ה-4 ביוני 1967, והשני נועד לחסל את המדינה בכלל.

מובן שחשש כזה, כל עוד הוא קיים, מהווה מחסום בדרך לשלום. קשה לי לדרוש מעמי לתת את אישור-רו להסכם-השלום, כל עוד קיים החשש שמא טמונה בו מלרודת לעתיד. כמוך,

אדוני הנשיא!

חיבת גם אני להתחשב ברגשות הלאומי-ביים של מיעוט קיצוני, ובטכסיסה של אופוזיציה המוכנה להשתמש בכל אמצעי כדי לנגח את הממשלה.

לפיכך אני מבקשת ממך להבהיר בקווים כלליים מהו הפיתרון לבעיית העם הי-פלסטיני, הנראה לך. אם כוונתך היא להקמת מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצוי עתיעה, מחוץ לגבולות הסופיים של מדינת-ישראל, בוודאי לא נתי-נגד לכך. אם כוונתך היא לחיסולה הסופי של הטרגדיה של הפליטים, ניתן לכך שת ירינו לבב חפץ.

אחרי הכל, מי כמונו יודע את סבלותיו וייסוריו של פליט?

א רוני הנשיא, אני אשה קשישה, ואין בלבי מישאלה לוהטת יותר מו: לנצל את שארית ימי כוונתי כדי להשיג שלום-אמת, שיעמוד לדורות. קצה גפשי בטכסיסים של תעמולה, ובי-התנצחויות עקרות של מלים. ההצעה שאני מציעה לך היום יכולה לפתוח דף חדש - ועזה תיקוותי שתענה. צעדיך האחרון נים, שהוכיחו את גדולתך וגדולת בני עמך, נוטעים בי את האמונה שאין זו תיקויות-שווא.

אל-גא נחטט בפצעי העבר, או בוטחים בצידקתנו, כשם שאתם בוטחים בצידקת-כם. נשאיירגא להיסטריון לפסוק את הי-דין וואלי ימצא ששני עמינו צדקו. אמרת שאינו רוצה שחייילים זרים יילחמו את מלחמת הערבים. אנחנו אמרנו דברים דומים פעמים רבות. במלחמה או עומדים זה מו זה, לבדנו. אני משוכנעת, אדוני הנשיא, כי גם את השלום הייבים אנחנו להי-שיג לכרנו, כשאנו עומדים זה מו זה.

איני מצפה ממך, אדוני הנשיא, שתי-כנס למשאומתן עימנו מבלי שתשמע מפיו הצהרה מוסמכת ומחייבת של כוור-נותינו.

אף כי רגדנו במשאומתן, כלי תנאים מוקדמים, היה ברור לנו תמיד שזוהי סיסמה לצורכי תעי-מודה.

בבואנו להציע לכם משאומתן אמיתי, אנו מכירים בייחודו של הסיכסוך הקיים בינינו, שאינו דומה לשום מלחמה אהרת בעולם, מכיוון שמקורו בהתנגשות ההיס-טורית בין שתי תנועות-שיחורר גדולות. מצב מיוחד זה מחייב את שני הצדדים להודיע מראש על כוונתי-תיהם העקרונות.

אנו מצפים ממך להצהרה חד-משמעית שכוונתך היא להכיר במדינת ישראל הי-ריבונית, כחברה חוקית וקבועה במיש-פחת העמים של המרחב, ולכונן שלום בינה ובין כל עמי ערב.

אתה מצפה מאיתנו להצהרה חדי-שמר עית שתגלה את כוונותינו לגבי השטחים הערביים, אשר נפלו בידינו במלחמה שי-לא רצינו בה.

אחרי ששקלנו את הדברים בכובד ראש, ומתוך הכרה כי כל הסכם שיושג יהיה טעון אישור מראש של הכנסת והעם בי-ישראל, הסמיכה אותי ממשלתי להצהיר את ההצהרה הבאה:

(1) אין פנינו לכיבוש וזסיפוח שטחים. כל השטחים שנפלו לודי-נו, בעקבות ניצחוננו במלחמת-מנן, מוחזקים עדיינינו כפיקודן קדוש למען השלום. תמורת כל השלום, אנו מוכי-נים להחזיר את כל השטחים. (2) המידה והעיתוי של החי-זרת שטחים אלה תלוי, אם כן, זה.

— וממילא תלית את תיקוונך באי-יחידוש המלחמה מצדנו או מצדכם. ממשלתי ואנו הגענו למסקנה, כי עד מעשה נועז זה הייבים אנחי-נו להשיב כמעשה נועז משדנו.

כ די למנוע כל אייהבנה, עלי להדי-גיש כי אין אנו פועלים מתוך חולי-שה.

להיפך, מעולם לא היתה ישראל חזקה מבחינה צבאית, כלכלית ומדינית, כפי שהיא כי-יום.

אין אנו חוששים מפני שום פעולה צב-אית, עם כל הכבוד הראוי לצבא המצרי, אין להכחיש כי יש לנו כיום עליגונת צבאית, שתישמר ומן רב. אנו משוחררים גם מכל לחץ פוליטי זר. שני המועמדים לכהונת נשיא ארצות-הברית הבטיחו לנו את תמיכתם.

אולם גם בהיותנו בטוחים בי עצמנו, אין לבנו נתפס ליהירות. יודעים אנחנו כי אין תחליף לשי-דום. אנו מוכנים להעז ולחסכתן למענו, מתוך תיקווה שגם אתה מוכן לכך.

ב נאומיך האחרונים אמרת, אדוני הנשיא, כי אתה מסרב לפתוח במשא-ומתן ישיר עימנו, מפני שאתה רואה בי משאומתן כזה "השפלה" ו"כניעה". איני סבורה שאתה צודק בהגדרות אלה. לדעתנו, אין דרך טובה יותר ליישב את הסיכסוך בינינו. אין לנו ספק כי רק משאי-ומתן כזה יכול ליצור את האימון ההדדי, שבלעדיו לא נוכל לבצע את ההחלטות הגדולות הדרושות. אין כבוד גדול יותר, מאשר להי-ביא את השלום. אולם מכיוון שזוהי עמדתך, ומכיוון